

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

19.11.2020. Nr. 1.7-2/1233

Uz 15.10.2020. Nr. 1.2.-8/1314

Daugavpils pilsētas pašvaldībai

Par pašvaldības SIA “Daugavpils ūdens”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Daugavpils pilsētas pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu par līdzdalības izvērtējumu pašvaldības kapitālsabiedrībā SIA “Daugavpils ūdens”.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Pašvaldība ir veikusi VPIL 88.panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu attiecībā uz sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu, kā arī lūgusi biedrības “Latvijas ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija” viedokli. Vienlaicīgi KP aicina Pašvaldību, veicot līdzdalības izvērtējumus, t.sk. citās kapitālsabiedrībās, konsultēties ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, kas ir Latvijā lielākā komersantu dažādākajās nozarēs intereses pārstāvošā biedrība.

KP iesniegtajā Pašvaldības izvērtējumā norādīts, ka SIA „Daugavpils ūdens” izveidota ar mērķi nodrošināt ūdensapgādes un kanalizācijas, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas pakalpojumu organizēšanu Daugavpils pilsētā.

Minēto uzdevumu izpildei kapitālsabiedrība piedalās Eiropas Savienības fondu projektos, atjaunojot un rekonstruējot esošos tīklus, apzina jaunu ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūves nepieciešamību, izstrādā notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas ilgtermiņa programmas.

SIA “Daugavpils ūdens” kā sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs Pašvaldības teritorijā nodrošina likuma “Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto pašvaldības autonomo funkciju izpildi – organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un

attīrīšanu).

Izvērtējumā kā SIA "Daugavpils ūdens" darbības veidi ir norādīti:

- 1) ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde;
- 2) notekūdeņu savākšana un attīrīšana.

Tāpat, no izvērtējuma secināms, ka SIA "Daugavpils ūdens" veic šādas darbības:

- 1) kontrole par kvalitatīvu ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu, ko nodrošina SIA „Daugavpils ūdens” Ūdens kvalitātes kontroles laboratorija;
- 2) decentralizēto kanalizācijas sistēmu (turpmāk – DKS) reģistra izveide un uzturēšana;
- 3) tīklu dezinfekcija;
- 4) DKS notekūdeņu pieņemšana;
- 5) asenizācija (notekūdeņu atsūkņošana);
- 6) ūdensskaitītāju apkalpošana.

Pašvaldības ieskatā SIA "Daugavpils ūdens" darbība atbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 1. un 2.punktam.

Nemot vērā, ka SIA "Daugavpils ūdens" veic pašvaldības autonomo funkciju ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā, t.sk. pārvaldot ūdenssaimniecības infrastruktūru, kā arī SIA "Daugavpils ūdens" minēto pakalpojumu sniegšanā darbojas dabiskā monopola apstākļos un minētos pakalpojumus nevarētu uzsākt sniegt citi tirgus dalībnieki, KP atzīst, ka SIA "Daugavpils ūdens" sniegtie pamata pakalpojumi (sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi) ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē.

Attiecībā uz sniegtajiem papildpakalpojumiem - kontrole par kvalitatīvu ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu, ko nodrošina SIA „Daugavpils ūdens” Ūdens kvalitātes kontroles laboratorija, tīklu dezinfekcija, DKS notekūdeņu pieņemšana - KP secina, ka šie pakalpojumi vērtējami kā loģiski papildu pakalpojumi pamatdarbībai, kā arī būtiski neietekmē tirgu, jo attiecīgās darbības tiek veiktas kvalitatīvu sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanai. Vienlaikus KP norāda, lai nepieļautu konkurences neitralitātes pārkāpumu¹, sniedzot šos pakalpojumus, ir būtiski, lai SIA "Daugavpils ūdens" ievēro prasību pakalpojumu un preču cenas noteikt, balstoties uz tirgus izmaksām.

Attiecībā uz SIA "Daugavpils ūdens" Pašvaldības deleģēto DKS izveidošanu un uzturēšanu, KP aicina Pašvaldību un SIA "Daugavpils ūdens" vērtēt iespējamu konkurences neitralitātes risku pastāvēšanu un norāda uz šādiem apsvērumiem. Kaut gan saskaņā ar Ministru kabineta 27.06.2017. noteikumu Nr.384 "Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un reģistrēšanu" 11.punktu Pašvaldībai ir piešķirta rīcības brīvība – pašai organizēt DKS reģistra izveidi un uzturēšanu par pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajām DKS vai slēgt līgumu par šāda reģistra izveidi un uzturēšanu ar sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju, KP norāda, ka SIA "Daugavpils ūdens" vienlaikus esot DKS reģistra uzturētājai un arī asenizācijas pakalpojumu sniedzējai, tās rīcībā nonāk informācija, kas SIA "Daugavpils ūdens" var sniegt priekšrocības attiecībā pret citiem asenizācijas pakalpojumu sniedzējiem, kā arī SIA "Daugavpils ūdens" var kontrolēt citu tirgus dalībnieku (savu konkurentu) veiktās darbības. Attiecīgi, lai novērstu iespējamus konkurences neitralitātes riskus, KP ieskatā DKS reģistra izveide un uzturēšana primāri būtu jāveic pašai Pašvaldībai, savukārt deleģēt pienākumu par šā reģistra izveidi un uzturēšanu Pašvaldībai būtu ieteicams tikai tādai

---

¹ Konkurences likuma 14.¹pants, sk. Konkurences likums (redakcijā, kas stājās spēkā 01.01.2020.), <https://likumi.lv/ta/id/54890-konkurences-likums>

personai, kura vienlaikus nav asenizācijas pakalpojumu sniedzējs.

Vērtējot citus Pašvaldības sniegtos papildpakalpojumus, KP norāda turpmāko. KP ir iepazinusies ar SIA "Daugavpils ūdens" tīmekļa vietnē² norādīto informāciju, ka SIA "Daugavpils ūdens" sniedz maksas pakalpojumus šādās jomās:

- 1) ūdens kvalitātes kontroles pakalpojumi;
- 2) ūdensvada un kanalizācijas tīklu apkalpošanas pakalpojumi;
- 3) ūdensskaitītāju apkalpošanas pakalpojumi;
- 4) notekūdeņu atsūkņēšanas (asenizācijas pakalpojumi), u.c.

Pašvaldības izvērtējumā attiecībā uz papildpakalpojumu sniegšanu norādīts, ka SIA "Daugavpils ūdens" kopējie ieņēmumi no maksas pakalpojumu sniegšanas 2019.gadā bija (*) (mazāk kā 5%) no kopējās ieņēmumu summas (2018.gadā – (*) (mazāk kā 5%), 2017.gadā – (*) (mazāk kā 5%)). No tiem par DKS notekūdeņu atsūkņēšanu (*) EUR, par ūdensskaitītāju apkalpošanu (*) EUR, (*) (mazāk kā 5%) no saimnieciskās darbības ieņēmumiem un to apjomi uzskatāmi par nebūtiskiem. Kā arī secināts, ka SIA "Daugavpils ūdens" darbība nekavē, neierobežo konkurenci un neliedz citiem tirgus dalībniekiem piedāvāt atbilstošas kvalitātes pakalpojumus.

Iepazīstoties ar Būvniecības informācijas sistēmas (BIS) tīmekļa vietnē publiski pieejamo informāciju par SIA "Daugavpils ūdens" darbību būvniecības pakalpojumu sniegšanas jomā³, KP konstatē, ka SIA "Daugavpils ūdens" šajā jomā veic aktīvu saimniecisko darbību. Par šajā jomā veiktajām darbībām Pašvaldības izvērtējumā nav sniegta informācija, tādējādi, KP nav skaidrs, kādas darbības SIA "Daugavpils ūdens" veic būvniecības pakalpojumu sniegšanas jomā, proti, vai SIA "Daugavpils ūdens" veic pieslēgumu pie centralizētajiem ūdenssaimniecības tīkliem izbūves darbus privātpersonām gadījumos, kad privātpersonas saņem Pašvaldības līdzfinansējumu, vai arī SIA "Daugavpils ūdens" sniedz cita veida būvniecības pakalpojumus brīvajā tirgū.

KP norāda, ka neatkarīgi no tā, vai veiktais izvērtējums ir sākotnējais izvērtējums vai līdzdalības pārvērtēšana⁴, izvērtējums ir jāveic par katru no publiskas personas kapitālsabiedrības darbības veidiem, neaprobežojoties tikai ar tās pamatdarbību⁵, kā arī izvērtējums nedrīkst būt formāls. KP norāda, ka Pašvaldības veiktajā juridiskajā un ekonomiskajā izvērtējumā par līdzdalības saglabāšanu SIA „Daugavpils ūdens” nav pietiekoši izvērtēts, vai papildu pakalpojumu sniegšana atbilst kādam no VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem. Kā arī nav norādīta informācija par SIA "Daugavpils ūdens" iespējamo tirgus apjomu un konkurentiem šajās darbības nozarēs.

Līdz ar to Pašvaldībai nepieciešams veikt pilnīgu izvērtējumu par SIA „Daugavpils ūdens” sniegtajiem papildu pakalpojumiem, lai pamatotu šo pakalpojumu sniegšanas atbilstību kādam no VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem izņēmumiem, precīzi norādot, kādus pakalpojumus SIA "Daugavpils ūdens" sniedz katra darbības veida ietvaros. Kā jau iepriekš šajā atzinumā norādīts, veicot konkrēto izvērtējumu, Pašvaldībai ir pienākums konsultēties ar komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem. Tāpat, Pašvaldībai, veicot izvērtējumu par katru no papildu pakalpojumu veidiem, būtu jāņem vērā, vai attiecīgos pakalpojumus Pašvaldības teritorijā sniedz privātie tirgus dalībnieki, kādas būtu to iespējas pārņemt attiecīgo pakalpojumu sniegšanas tirgu Pašvaldības teritorijā, kā arī to, ka nepamatota pakalpojumu sniegšana var negatīvi ietekmēt privāto tirgus dalībnieku konkurētspēju.

² http://www.daugavpils.udens.lv/UserFiles/file/du_pakalpojumi_25062020.pdf

³ https://bis.gov.lv/bisp/lv/construction_companies/6518

⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmā daļa, sk. šeit <https://likumi.lv/ta/id/269907-publiskas-personas-kapitala-dalu-un-kapitalsabiedribu-parvaldibas-likums>

⁵ Konkurences padomes priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana, sk. šeit https://ej.uz/PP_līdzdalībasizvertesana

KP norāda, ka gadījumā, ja attiecībā uz konkrētu pakalpojumu sniegšanu, Pašvaldība, veicot izvērtējumu, konstatētu, ka tirgus spēj nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā, SIA "Daugavpils ūdens" būtu jāatturas no turpmākas attiecīgo pakalpojumu sniegšanas. Gadījumā, ja SIA "Daugavpils ūdens" tomēr turpinātu veikt šos pakalpojumus, SIA "Daugavpils ūdens" regulāri būtu jāveic ietekmes uz konkurenci izvērtējums, lai identificētu un novērstu iespējamu neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam.

Papildus tam, attiecībā uz SIA "Daugavpils ūdens" sniegtajiem ūdensskaitītāju apkalpošanas pakalpojumiem, KP aicina Pašvaldību iepazīties ar KP tirgus uzraudzībā "Individuālo ūdens patēriņa skaitītāju maiņas pakalpojumu tirgus uzraudzība"⁶ izdarītajiem secinājumiem, ka šo pakalpojumu sniegšana ir atbalstāma tikai tiktāl, cik ir konstatējama tirgus nepilnība. Līdz ar to, gadījumā, ja tirgus nepilnība nav konstatējama, konkrēto pakalpojumu sniegšana nav pamatota.

Apkopojot iepriekšminēto, tā kā SIA „Daugavpils ūdens” sniegtie pamatpakalpojumi (sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi) ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē, KP nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu SIA „Daugavpils ūdens”.

Vienlaikus, kā jau iepriekš norādīts šajā atzinumā, KP norāda uz Pašvaldības pienākumu veikt atbilstošu izvērtējumu par visiem SIA "Daugavpils ūdens" darbības veidiem, t.sk. konsultējoties ar Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameru, kā arī iespēju robežās ar attiecīgo pakalpojumu tirgu pārstāvošiem komersantiem Pašvaldības teritorijā. Pašvaldības veikto izvērtējumu, kā arī veikto konsultāciju rezultātā saņemtos viedokļus KP lūdz iesniegt KP.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

---

⁶ https://www.kp.gov.lv/files/documents/20191022_TU_udensskaititaji.pdf